

Sygn. akt II CSK 196/18

POSTANOWIENIE

Dnia 31 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa M.B.

przeciwko i B.K.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 31 sierpnia 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanych

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 26 października 2017 r., sygn. akt I ACa [...]/17,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wskutek rozpatrzenia apelacji M.K. i B.K. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 8 grudnia 2016 r., utrzymującego wydany przez ten Sąd w postępowaniu nakazowym nakaz zapłaty z dnia 4 grudnia 2013 r. w części nakazującej pozwanym zapłatę na rzecz powoda M.B. kwoty 269.524,54 zł wraz z ustawowymi odsetkami i uchylającego ten nakaz i oddalającego powództwo w pozostałej części, Sąd Apelacyjny w P. wyrokiem z dnia 26 października 2017 r. odrzucił apelację pozwaną w części odnoszącej się do uchylenia nakazu zapłaty i oddalenia powództwa, a w pozostałej części apelację oddalił.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, pozwani wskazali przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Ich zdaniem, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczącego tego, czy sąd drugiej instancji jest każdorazowo obowiązany do ustalenia i opisanie w uzasadnieniu swego orzeczenia stanu faktycznego sprawy lub chociażby wskazania, że podziela ustalenia faktyczne poczynione przez sąd pierwszej instancji i czyni je własnymi, czy też istnieją wyjątki, w których sąd drugiej instancji jest zwolniony z zawierania w uzasadnieniu orzeczenia ustaleń dotyczących stanu faktycznego sprawy i oceny dowodów dokonanej w ramach ponownego rozpoznania sprawy. Rozstrzygnięcia wymaga także to, jak dalece – zgodnie z art. 65 k.c. - poza treść konkretnej umowy może posunąć się sąd, interpretując postanowienia umowne.

W ocenie pozwaną skarga jest także oczywiście uzasadniona z uwagi na podniesione w niej zarzuty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni

przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.; z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, nie publ.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, nie publ. oraz z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy sformułować w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego sprawy (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.; z dnia

9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, nie publ. oraz z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.).

Zagadnienia wyodrębnione przez skarżących nie czynią zadość wskazanym wymaganiom. Zgodnie z art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. uzasadnienie orzeczenia sądu drugiej instancji powinno zawierać m.in. wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, w tym ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Jednakże, stosownie do utrwalonego orzecznictwa, jeżeli sąd odwoławczy oddała apelację i orzeka na podstawie materiału zgromadzonego w postępowaniu w pierwszej instancji, nie musi powtarzać dokonanych ustaleń, gdyż wystarczy stwierdzenie, że przyjmuje je za własne (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, Nr 4, poz. 83, z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 654/14, nie publ., z dnia 11 maja 2016 r., I CSK 290/16, nie publ., z dnia 26 stycznia 2017 r., I CSK 54/16, nie publ. i z dnia 15 lutego 2018 r., I CSK 215/17, nie publ. oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 554/17, nie publ., z dnia 13 kwietnia 2017 r., I CSK 93/17, nie publ. i z dnia 31 stycznia 2018 r., I CSK 222/17, nie publ.). Nie chodzi przy tym o posłużenie się z góry określoną formułą, lecz o wyrażenie tej myśli w sposób pozwalający na jej przypisanie sądowi. W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny stwierdził zaś jednoznacznie, że kluczowe w sprawie ustalenia faktyczne, leżące u podstaw interpretacji zawartej przez strony umowy, uznaje za bezbłędne.

Zagadnienie związane z interpretacją art. 65 k.c. nie odpowiada wymaganiom określonym w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. z tego względu, że nie nadaje się do abstrakcyjnego rozstrzygnięcia, zwłaszcza w świetle przytoczonego przez skarżących uzasadnienia, które sprowadza się do wskazania, iż „Sąd uznał (...), że spółka (...) zaciągnęła zobowiązanie, które w ogóle nie zostało wymienione w umowie”, że „wykładnia umowy dokonana przez Sąd pozostaje w sprzeczności z rozumieniem umowy opisanym przez wszystkich sygnatariuszy umowy (poza powodem (...))” oraz że rozstrzygnięcia wymaga, „czy na podstawie art. 65 k.c. można wyklądać umowę stron w sposób sprzeczny z rozumieniem umowy przez strony, zachowaniem stron po podpisaniu umowy oraz w sposób całkowicie

oderwany od treści umowy”. Wątpliwości pozwanych sprowadzają się w istocie do zakwestionowania zastosowania art. 65 k.c. w konkretnej sprawie.

Pozwani nie wykazali też, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a więc zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.) oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, nie publ.; z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, nie publ.; z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, nie publ.). Wymaganiu temu nie czyni zadość jednozdaniowe odesłanie do podstaw skargi kasacyjnej, w tym tych, które dotyczą kwestii ujętych w skardze jako istotne, wywołujące wątpliwości zagadnienia prawne. O oczywistej zasadności skargi nie świadczy zarzut naruszenia art. 378 § 1 w związku z art. 382 i 233 § 1 k.p.c. przez nierozpoznanie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. – zarzut ten bowiem, sprowadzający się do przywoływania okoliczności przemawiających za forsowaną przez pozwanych interpretacją umowy, został przez Sąd Apelacyjny rozpoznany ze wskazaniem rozstrzygających dla tego Sądu, choć lakonicznie ujętych, argumentów uzasadniających odmienną wykładnię - ani zarzut naruszenia art. 10 prawa wekslowego, zważywszy, że porozumienie wekslowe również podlega wykładni z zastosowaniem art. 65 k.c. i uwzględniając, iż zgodnie z ustaleniami weksel został wystawiony w dniu 30 marca 2005 r., kiedy to strony zawarły również umowę datowaną na 21 marca 2005 r.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

at